

## "I-saasbe Poo pooa Timote -jei" ε

### *Jewlu-*

<sup>1</sup> 'Mō Poo, -o -nīa Sesi Klisi 'a dboi, ka -aa 'Pūvi Kea ke -aa tō' "itbai- Sesi Klisi da,

<sup>2</sup> 'mō -oō ja -un 'sbe, Timote 'ma "ju -oōn' 'de de tō' 'un 'jea 'un. -A "Bo Kea ke -aa Tū"bo Sesi Klisi 'je -ma wēe, ε po -un "diwan -ma pēe 'je blu !

### *Ke' wō-sanyv -sain 'a -ti'*

<sup>3</sup> 'Ma poe -un -ti' -kwli" -ta 'ma mua Masedoanu ε, 'un -tuε" -un wlu -wēe -in -sie 'o Efesi. 'In 'na -in -tmuv' nyv jrv' -uva tōōa nyv di -i sea 'cruε 'de Kea 'a wlu 'di ε, uv 'je ia' nyv tōō- ti 'bō.

<sup>4</sup> -In -tmuv' uvuv -ke uv 'bo 'o uvuv -kwli" -saa 'sv uv 'bo di "i poōe, uv 'bo i tō' -ti 'daa-. Ka nyv 'a "ji nva "itbaasun, -ia' ba o -tooa' sea "ti -ta 'ble ε, uv 'bō i o. De uv 'jea nv ka, emε -ni 'pūva' Kea "nyia nyv εε' -kwli" -teti nyv tōōa.

<sup>5</sup> Wlu 'ma 'tmuva -un -wēe -in -jea 'tmv 'de uvuv -pēe ε, ia' bv mε -ni uv 'je nyv 'a -ti' kma 'de pēe -cēen' 'un -wēe uva' pēe je uvuv "bli -cε' 'de uva' Kea -kwli" -tea' je "jridepooa' -son ni-.

<sup>6</sup> εε' -jeblv -tu ε, nyv jrv' -to ε 'kpv "i, -wēe -uv -biie" 'e ba o -tooa' ke wlu -gbai" 'tmva' o.

<sup>7</sup> Uva' nyv tu ε, uv nīε "i uv 'je Kea 'a ke' wō -sa 'de nyv -pēe, 'kaa wlu uva 'tmva uva' -cε" 'kpa 'a

'wɔn 'de ɪ 'dei, 'de dɛ -ɛɛ -tɪ' ʊba 'tmɔba -wɛɛ ʊba 'nyɛa "kpei- 'de nyɔ -pee ɛ, ʊb se ɛ juo-.

<sup>8</sup> -A -je kan' 'mɛ Moɪst 'a kɛ' nmɔ "jrii, ka ɛ "sia 'nyɪ -bo nyɔ ɔ se ɛ wɔ -sa' kan' 'pepe ɛ, -mɛ nmɔi".

<sup>9</sup> Nyɔ -ɔɔ nɔba kan' a, ka Kea sea kɛ' bla 'de "isrɛʊn 'a -tɪ' 'ʊn ɛ, ɔ juɛ'. 'Kaa kɛ' -ɛ -blaa a, ɛ blaa' 'de nyɔ -ʊba' 'jea kɛ' "o kɛ' wɔn o, "jruku -ʊn o, nyɔ -ʊba' -tea' Kea 'a ni' o, dɛsɔbɔʊbɔn o, nyɔ -ʊb sea Kea 'a -tea' -te o, nyɔ -ʊba -dba "bo ke de -kwɔɔ i, ʊb ke "ku 'dbaʊn 'a -tɪ' 'ʊn -ke.

<sup>10</sup> ɛ blaa' -ke 'de dɛ 'ɛ "jrii tɛʊn o, "nynunmai -ʊba 'sɔ a -pɔan ba o, nyɔ -ʊba -jriia" nyiɔpɔ o, sɪ 'tmɔʊn o, nyɔ -ʊba -snɛɛa' 'de Kea 'a 'nyɪ 'ʊn, 'kaa dɪ -ɪa wɪu ʊb ɔɛan -tie" 'bo Kea "juɔi, ʊba' nɔ ɪ. Nyɔ "klein -nɪa 'mɔba- ʊba' nɔbɔdɪ ke tɔ' -tɪ -tɪ -crɪa' 'de Kea 'a 'sbɛ 'di toɔɛ ba 'kpɔ 'i. ʊbɔpɔ 'a -tɪ' 'ʊn mɛ kɛ' blaa-,

<sup>11</sup> dɛ-nɔɛ' 'kamɔ ɛ 'crɪɛ 'de -pɔia" -tɪ Kea -tea' 'ʊn kwa 'di. ɪa' -pɔia" -tɪ -tu ɛ, ka Kea nmɔa 'di wɔn -wɛɛ ɛ nɪa 'e -sɔn' 'ʊn ɛ, ɛmɛ ɪa 'tmɔ.

### *Pɔɔ a pɔɛ Sesi 'sɛ-*

<sup>12</sup> 'Ma pɔɛ -aa Tɔ"bo Sesi Klɪst 'sɛ-, dɛ-nɔɛ' ɔ -tɛɛ' 'ʊn -kwɪl" -wɛɛ ɔ -te' 'ʊn -pɔia" -tɪ 'tmɔdbɔ kwa, 'de ɔ -nyɪ" 'ʊn 'kpɪ -wɛɛ 'ma nɔ ɛɛ' dɔbɔ tu-.

<sup>13</sup> 'De -mɛ 'kamɔ 'ɪn dooa ɔɔ' 'nyɪ tɛɪn" -doa -doa"- . Nyɔ -ʊba naa ɔɔ' -jei" ɛ, 'ɪn kma wɔn 'de ʊbɔpɔ "kpei -wɛɛ 'ɪn -tu" ʊbɔpɔ 'kle -tu -tu. 'Kaa Sesi 'jee 'ma wɛɛ-, dɛ-nɔɛ' -ta 'ɪn sea ɔɔ' -tɪ' tɔ' 'ʊn 'jee- 'de ɛ, dɪ 'ma nɔba 'ɪn sɪ juo-.

<sup>14</sup> 'Saʊn -aa Tɔ"bo nɔba 'ʊn "jrii ɛ, ɛ ɔɛn -je "kpei -tie". ɛmɛ -nɔɛ' -wɛɛ 'ɪn ke Sesi Klɪst "sii- 'i

'de 'in -te' Kea -kwli" -wεε εε' nyv 'a -ti' kmaa' ni 'de 'vn.

15 Wlu -nε, ε se jrai" po -ta 'ble, -wεε ε ni 'won ka-. εε' wlu tu ka : Sesi Klist ji 'nɔ 'kmu "kpei 'mε -wεε ɔ 'je dεsavvuvv 'pυv-. Uva' dεsavvuvv tu ε, 'mɔ -kɔn 'e vυ -pv 'a nya.

16 'Kaa Sesi Klist 'jεε 'ma wεε-, -wεε ka ɔ kuua tɔ' i ε, ɔ 'je ε to 'bo 'mɔ "kpei, 'bo 'mɔ -ɔ -kɔan 'e dεsavvuvv 'a nya "kpei. ɔ nu kan' 'mε -wεε nyv -vva mua ɔɔ' -ti' tɔ' 'vn 'jea' 'de nya, vυ 'je ε "jriε- 'jee- 'de vυ 'je 'kmvni'a' -sea' -kwε -ta 'ble 'je.

17 'Beɔ -ni'a 'e javv 'di ε, Kea -ε sea 'mε-ta 'ble ε, Kea nyv ɔ 'jeea "jriε-, Kea -ε -ni'a due' kovv -gbai' ε, εε' 'nyv 'bei" -wεε ε 'je dεwɔn ni jeejee ! 'Kamɔ ε 'je ni.

18 Timote 'ma "ju, wlu 'in sia -vn o, εmε -nao. ε ke wlu Kea jaa nyv 'kwa, -wεε vυ 'tmva 'de -ma -ti' 'vn niε dε due', -in po ia' wlu tu -kwlv o, 'de -in -je Kea 'a -ti 'a tv -fɔn' ka -cɔɔn' ka.

19 -Bo -ma sea kan' nu ε, -in kvv -ma Kea -kwli" -tea' i. 'De -ma nvvdv -wee' "klein 'vn ε, -ma pεε 'bo -vn "bli -ceε'. Nyv jrv' se ε "inv vυ 'je vva' pεε 'a wlu doin" o po. Dε -ε 'vn vva' pεε -ceε' vυ "bli ε, vva -fvuεn nya, εmε -nvε' -wεε vva' Kea -kwli" -tea' -ceεn' sɔn i, -wεε vυ 'bɔɔ- sv -ti 'a tɔ' 'vn 'jea' 'vn.

20 'De vva' nyv tu "klu mɔ Imene ke Alessandri ni. 'In "taie vυpv "i 'de Satan 'kwa, -wεε ka nyv sea 'bεε- ɔ 'jea Kea 'a 'nyv dooa, 'de vυ 'je ε juo-.

## 2

*Kea bae-ti*

<sup>1</sup> Δε -ε -koon -ti' -wεε 'ma kuua Kea 'a -jei" naaun 'a di i ε, εμε -ni υυ 'je Kea δε i -tee'-, υυ 'je ε i bae-, 'de υυ 'je ε 'σε πο 'de nyυ -wee' "klein 'a -ti' 'υn.

<sup>2</sup> Υυ 'je 'blbajeυn o, nyυ -υυ -tea' nyυ "jru kpō' i 'a Kea bae, -wεε -aa 'kmυ 'je 'e ku peeε' 'υn ni, 'de -aa pεε 'je blu. -Bo ε ni kan' a, -mε -aa muε Kea 'a -jei" naa' ka -cōon' ka, -wεε di ε niα "i ε, 'de -a -ji nu.

<sup>3</sup> Δε -ε -nmōα "jrii -wεε -ε -nmōα Kea -niα -aa 'Pυvi "jri 'dei ε, εμε -nao.

<sup>4</sup> Εμε -ε -niε "i nyυ -wee' "klein 'je 'pυ -wεε υυ 'je tō' -ti juo-.

<sup>5</sup> 'Kaa Kea niε due' koun -gbai'. 'De -ti' 'nyni ni i- -niα 'o nyiōpυ ke Kea 'nyni, niε due' koun -gbai -ke. Omō -ni Sesi Klisti -nyio-.

<sup>6</sup> Omō -o -to 'e oō' -ce" -wεε -o -seie' nyυ -wee' 'de desayn 'kwa. Ka Kea niε "i ε 'jea nyυ -wee' 'pυυ- ε, δε -ε -toε ε, εμε -ni Sesi mō -saa oō' -ce" 'sraa- 'υn 'de nyυ 'a desayn 'a -kwε-ti 'υn 'de nō" -ε -tuua" 'di.

<sup>7</sup> Εμε -εε -ti' 'υn 'ιn -teeε 'o -wεε 'ιn dbooε- 'de 'ιn 'je nyυ sea' Suifυ ni Kea -kwli" -tea' ke tō' -ti tōo-. Δε 'ma 'tmυα -ta ε niε tō' -o, ε se si ni-.

<sup>8</sup> Δε -je 'ιn niα "i 'bo -mε 'de ε, εμε -ni "nynunmai 'je Kea bae -ta "o -ta. -Bo υυα sea Kea bae ε, υυ to sιn -ι sea desayn 'a -kō -pυn" ni "jei, υυ 'bo 'cen ke tō' saun pεε o 'bleε.

<sup>9</sup> Δε 'ιn niα "i -ke 'de 'nynυkpae' 'a -ti' 'υn ε, εμε -ni υυ juo di 'υnpaa ka-. Υυα' di 'υnpaasyn 'bo ε nυε -wεε "jrie- 'bo υpυ o 'muε. Ε se υυα' "mu- dbasyn o, υυα' doin" podi o, υυα' dō' podi o, υυα' -pυn" -tu" di mi -je ε nu, -wεε υυ 'je Kea

"jri 'dei nmɔɔ ni, υυ 'bo ι 'wei -son -kweeε',

<sup>10</sup> 'kaa δε -je -je ε nu -wεε υυ 'jea dεwɔn ni ε, εμε -ni υυa' di 'dɔe nυa'. 'Nynokpae' -υυ -na -υυa pleεε Kea, 'kamɔ υυ 'je nu.

<sup>11</sup> 'Nynokpae' jaa υυa' -ce" ja -wεε υυ 'je -snii' -te, 'de υυ 'je Kea 'a wlu doin" o po.

<sup>12</sup> -Bo ε -tu" 'bo 'mɔ -kwli" ε, 'in se 'nynokpae' 'a nyɔdεtɔɔ -ti 'wɔɔn- 'de Kea -gbu 'di. 'In se ε 'bεε- -wεε 'in 'je υυpυ 'bo "nynunmai "jru kpɔ' i -te. 'In niε "i υυ 'je 'tɔn -te.

<sup>13</sup> Tɔ' -o, Adam mɔ Kea nu tein" -wεε εfu tba 'o.

<sup>14</sup> 'De ε se Adam mɔ Satan poo 'srε i ni, 'nynokpao' mu Satan poo 'srε i, -wεε -υ -blaa Kea 'a ke' wɔn.

<sup>15</sup> 'De -mε 'kamɔ 'nynokpao' a mu 'pυυa' 'jea' ka υ niα "nynuu- de ε, υ 'ble Kea -kwli" -tea' ke nyυ 'a -ti' kmaa 'a nai" -wεε υ 'je kpɔi" -tee, 'de υ 'je "i kpυn.

### 3

#### *Kea -gbu -jeopovn*

<sup>1</sup> Tɔ' -o, -bo nyɔ -niεi" ɔ 'je Kea -gbu -jeopoi ni ε, -mε nmɔ "jrii, dbo 'dɔe -o.

<sup>2</sup> Kea -gbu -jeopoi -mɔ 'ja a, ɔɔ' nyɔ tu se -kɔ -pυn" ni. ɔ 'ble 'nynɔ due', ɔ juo ɔɔ' -ce" 'ε ka, ɔ ni tɔi" nyɔ-. ɔ nu kplɔn 'dɔe, ɔ ni nyiiɔ-, ɔ ni nyυ dε tɔɔ ka.

<sup>3</sup> ɔ 'bo nmɔ 'nai niε, ɔ 'bo 'cεn 'bleε, 'kaa ɔ ni kupeεε' nyɔ-. ɔ -pɔn pεε 'a blua' i, ɔ 'bo ɔɔ' -ce" 'ε 'dɔe i-pɔεn.

<sup>4</sup> ɔ juo ɔɔ' -gbu" 'a -je o po ka-, ɔ nuε -wεε ɔɔ' "nynuu- 'je ɔ wɔn 'je -wεε υυ 'je ɔɔ' ni' -te'.

<sup>5</sup> -Bo nyɔ se ɔɔ' -gbu" -sɔnyɔ 'a -je o po ka juo 'ee, -mɛ ka ɔ 'je Kea -gbu 'a -je o posɔn nu ɛ- ?

<sup>6</sup> Nyɔ ɔ -jea Kea -gbu -je o po ɛ, ɔ 'bo nyɔ ɔ -jea Kea 'a -ti' tɔ' 'ɔn dee' 'ɔn niɛ. -Bo ɔ se 'e Kea 'a -ti' 'ɔn -kwle ɛ, ɔɔ muɛ ɔɔ' -cei" 'bɛɛa', ka -sion' 'bɛɛa ɔɔ' -cei" ɛ, -wɛɛ Kea 'a 'pee -ɛ kpɔn a -sion' ɛ je ɔ kpɔn -ke.

<sup>7</sup> ɔ 'bo -kɔ 'bleɛ 'de nyɔ -ɔɔ sea Kea -gbu 'di nu "jri 'de -ke, 'de ɔɔ' 'nyɔn je dooa -wɛɛ ɔ je 'o -sion' 'ɔ -sebeɛ 'wɔn 'kpa.

### *Kea -gbu sɔn opɔvɔn-*

<sup>8</sup> Kea -gbu 'a sɔn opɔvɔn -wi" -mɔ -ke ɛ, ɔɔ nu kplɔn 'dɔɛ, ɔɔ 'bo mɔɔ 'sɔɔn 'bleɛ, ɔɔ 'bo nmɔ 'naa' -jei" -siɛ, ɔɔ 'bo 'wei -pɔɛn ka saɔn ka-.

<sup>9</sup> tɔ' -ti -ɔ poa "jri "kpae' 'de Kea -kwɔl" -tea' 'ɔn ɛ, ɔmɔ ɔɔ 'je o -si', 'de tɔ' 'dɔɛ 'ɔn.

<sup>10</sup> Uɔa' nyɔ tu ɛ, -bo nyɔ 'je ɔɔɔɔ dɔɔ -nɛ kwa -te' ɛ, nyɔ 'je ɔɔ -pɔ 'a kplɔn ja -gbɔn -o. -Bo ɔɔ se -kɔ -pɔn" ni ɛ, -wɛɛ ɔɔ 'je ɛɛ' dɔɔ tu nu.

<sup>11</sup> Uɔa' 'nyɔkpae' foo" 'sɔ 'a nɔɔkplɔn 'je "jrii nmɔ-, ɔɔ 'bo nyɔ cuɛn 'sɔ ɔɔ 'bo ipleeɛ -wɛɛ ɔɔ 'je kplɔn 'ɔn ni, ɔɔ kpɔvɔn wɔl "kpei- 'de dɔ -wee' 'ɔn.

<sup>12</sup> Nyɔ ɔ -jea Kea -gbu sɔn o po ɛ, ɔ 'ble 'nyɔɔ due', ɔ 'bɛɛ- ɔɔ' "nyɔnu- o, ɔɔ' -gbu" 'a -jeopoa' "wɔin.

<sup>13</sup> Kea -gbu 'a sɔn opɔvɔn -ɔɔa nɔa ɔɔa' dɔɔ ka -cɔɔn' ka a, nyɔ a muɛ ɔɔɔɔ 'a ni' -tea'. -Bo ɔɔ sea Sesi -kwɔl" -tea' 'tmɔ ɛ, faɔn se ɔɔɔɔ nuɔ, dɛ ɔɔ ke Sesi "siaa "i ɛ, ɛɛ muɛ nɔa' ɔɔ 'je 'kɔ 'ble.

### *Tɔ' -ti klaa" -pa' 'kwla a*

14 -Ta 'in nua 'sbe -ne 'cua' a, 'ma naa to' i 'in 'je 'de -in o ji -ta 'wt 'soon.

15 'Kaa deε-ti 'ma ja -un 'sbe-, εμε -ni -bo 'in se -too"- 'in se ji ε, -wee ka Kea 'a 'ce 'jea na 'de 'kmou Kea 'a -gbu" 'di -in -je ε juo-. Kea 'a 'ce -nu, uuu -ni to' -ti 'a -kwea -gbaatu-, -wee ka -kwea' -gbaatu kpou a -gbu" i ε, uu 'je kan' to' -ti i kpou -kli, 'de uu 'je ia' -ti' -tu".

16 to' -ti klaa" -i pa 'kwla 'de-, -wee Kea -sa 'kwla a, nyu jru' se ε 'beε- o 'je ia' -ti' 'un-too'-. Ka nyu 'jea nu -wee nyu 'a 'kmu 'jea 'e Kea "jri 'dei nmoo ε, εμε ia too nyu, de-nue' i 'tme Sesi 'a -ti' :

Omoo -snee nyio 'un, omoo Kea 'a -Suu po -ti' o, -wee Kea 'a "soa-wi" 'jee- "jrie-. Omoo -oo -ti' a 'tmue 'de nyu sea' Suifu nu -pee. Omoo -oo -ti' nyu jru' 'je to' 'un 'de 'kmu -wee' "kpei. Omoo Kea kpa 'e jaun 'di, -wee -o -ni 'e ee' -son' 'un.

## 4

### *Nyu -uba tooa nyu si-ti ε*

1 Wlu Kea 'a -Suu 'tmba 'pepe ε, ε ka, ε 'naa : no" -ti 'blua 'a -kwe- no" 'je nyi ε, nyu jru' a muε Kea 'a -jei" naa -ti o 'boa' -wee di -sion 'o nyu "maa -sii a tooa nyu ε, uu 'ji won 'je.

2 Ia' -sii -tu ε, 'de "jridepouon ke si 'tmouun 'un mo ia ceen -wee ia wlu. Uba' nyu tu ε, uba' pee "cruan- "i, de-nue' Satan -tue" uuu juo'in.

3 Di uba tooa nyu ε, εμε -ni uba -tee' nyu ke' "i -wee uu je 'nyoo 'ble, -wee uba tba nyu -gban' 'de diidi jru' 'a -ti' 'un. 'Kaa Kea nu diidi -wee' "klein 'me, -wee nyu 'je ia' Kea 'se po 'de nyu 'ji di. Nyu

-υυ -jea Kea 'a -ti' to' 'bn 'de -υυ -jua to' -ti ε, υυ kpuυn ι sn 'soon -wεe υυ 'je ia' Kea 'se po.

<sup>4</sup> Di "klein Kea nua nmo "jrui, ia' jre' se i po ka ni-. -Bo nyo o sea ia' Kea 'se po ε, o 'βεε- o 'ji di,

<sup>5</sup> δε-νε' Kea 'a wlu ke εε' 'sepowlu mi -νε' -wεe ι ni 'pepe 'de ι ni di ka-.

*Sesi Klisi 'a dbonvi -coun'-*

<sup>6</sup> Di 'ma 'wluα 'tmα' -ni, umi -in -je -aa de'di -wi" 'i to-. -Bo -ma sea kan' nu ε, -me -ma muε Sesi Klisi 'a dbonvi -coun' nua'. Kea 'a wlu -cεen' -ε 'di -in -βεεα' 'i -wεe -in -tea' -kwli" 'de -ma -jea won 'pepe ε, εme -in -je to 'de nyu -pee.

<sup>7</sup> Kaa di -i sea 'e Kea 'a wlu 'di 'wlu -wεe nyioyυ a -sa 'o υαα' -ce" -kwli" 'su υαα 'tmα, ia' di tu se 'de 'ble, -in -tεen ι o.

<sup>8</sup> Ka -in -jea nu -wεe -ma 'kmu 'jea 'e Kea "jri 'dei nmo ε, εme -in -je 'cian. -Bo nyo o sea kui -son' 'dœ nua' i-pœn ε, -me nmo "jrui, 'kaa -me se -ti' kœn -gbein'. -Bo nyo 'cian Kea 'a -kwlyti nua' -wεe o' 'kmu nmo 'e Kea "jri 'dei ε, εme -kœn -ti' 'de di -wee' "klein 'a -ti' 'bn, δε-νε' Kea cen wlu -tie" ε 'na 'kamœ -bo -a nu ε, -wεe ε 'je -a "diwan po 'de 'kmu -nua -stan ke 'kmu -εε mua jia' 'di.

<sup>9</sup> To' -o wlu -ne, ε nιe to' 'bn 'je ka -wεe ε ni 'wœn- ka.

<sup>10</sup> Εme -ti -aa nu dbo -wεe -aa -fon' tu. -Bo -aa sea kan' nu ε, -me -a tba 'kmu ni Kea to' 'i, δε-νε' εme -ni nyu -wee' "klein 'a 'Pυvi. Nyu -υυ -jea εε' -ti' to' 'bn ε, υυpυ -a 'Pυvi ε ni mo -gblein'.

<sup>11</sup> Ia' di tu ε, -in -tmυ ι -wεe -in -ji nyu toœ-.

<sup>12</sup> Timote, -in -nιe -kooa" i-saan" -o -mo, 'kaa -in -bo 'wœn ε nyo 'bo -bn "jriε- "jru blaa. -In -juo wlu ka, -in nu kplyn 'dœ, -in -kma nyu 'a -ti' -in

-te' Kea -kwli", -in -ni 'pepe, -wæe nyv -jea Kea 'a -ti' tɔ' 'vn ε, υv 'je 'o -ma -kɔ 'de bla.

<sup>13</sup> Ka -ma nva Kea 'a wlu 'dii 'bo nyv -kwea -wæe -ma -sɛ' wɔ 'de -ma tɔɔ ε nyv ε, -in kpe nya mamaυ 'sv 'in 'je -vn -jεε.

<sup>14</sup> -Ta Kea jaa nyv wlu 'kwa 'de -ma -ti' 'vn -wæe Kea -gbu 'a nyvsoa -tea' -vn kwa "jru ε, -paan' Kea nva -vn "jrii 'de εε' nɔ" tu 'di ε, -in -bo ε 'plv 'vn nυε.

<sup>15</sup> Dbo -nε, -in -tu" ε "jriε- -in -to 'e -ma -cε" 'de εε' -ti' 'vn, -wæe ka -ma na -ma mua nya 'de nyv -wee' 'je ε "jriε- 'jee-.

<sup>16</sup> -In -tu" -ma -cε" 'kpa ke dɪ -ma tɔɔa nyv 'a -ti', -in -ble nai" 'de ia' -ti' 'vn. -Bo -ma sea kan' nυ ε, -mε -ma muε -ma -cε" ke nyv -υva poa -ma wlu doin" o 'pυva'.

## 5

### *Kea 'a -jei" naavn 'a 'sni -tu" 'a*

<sup>1</sup> -In -bo nyv -cɔɔn' wlu 'vn 'wlaa, -in -juo ɔɔ' -pee wlu ka- ka -in -bo" nva. -In -juo -kooa" mu" 'a kpon ka, ka -ma "dei-wi" nva.

<sup>2</sup> 'Nynvkae' -sv -kpa nyv -cɔvn' ε, -in -juo svsv 'a 'ble ka, ka -in de-wi" nva. 'De 'nynvkae' -tɔe -mv ε, -in -tmv svsv wlu -pee ka -ma -tmvva -ma de'di nynvkae' wlu -pee ε. -In -tu" -ma -cε" 'ε -ti' -wæe -in -je 'pepe ni 'de εε' dε tu 'vn.

<sup>3</sup> -Tion" nynvkae' -sv sea nyv 'ble -wæe -sv -nva due' kovn -gbai -sv -tea i ε, -in -tu" svsv 'a -ti' -in -te' svsv 'a ni'.

<sup>4</sup> 'Kaa -bo -tion" 'nynɔ 'ble "nynuu- ke "nanynuu ε, -mε vva" "nynuu- tu, sv 'je kpln 'dɔe nva' 'cian

-o 'de uupu "bli -gbu" -son, -wee ka uua' 'ce nua uupu 'dœe "jrii tein" -ke ε, 'de uu 'je uupu 'dœe "jrii nu kan" -ke. Εμε -εε nu Kea 'ton.

<sup>5</sup> 'Nynokpao' -ju -ua kuan 'mea -wee -u -nia due' -u -tea i, 'de -u sea nyo -o -jea ua' -ti' -tu" 'ble ε, -mu tba Kea to' 'i, -wee ε 'ju sun o po, εμε -ti ua bae ε 'de "mau'wi o 'jru-gbaowu 'di.

<sup>6</sup> 'Kaa -tion" 'nynok -ju -a nua ua' -ce" 'ε pœe 'a 'dbu ε, -mu 'me -te 'kmuvi mea'.

<sup>7</sup> Di -in -jea uupu -kwlu o poo ε, umu -nao, -wee nyu je uupu -ti' -pun" tba.

<sup>8</sup> -Bo nyo se oo' 'wluau ke oo' -gbu" -sonyu 'a -ti' -tu" ε, -me o 'bo Kea -kwlu" -tea' o, -me o nuε desauvi -o, ε je nyo -o sea Sesi 'a -ti' to' 'un 'je -sii.

<sup>9</sup> 'Bo -tion" nynokpae' 'a -toin" -bo -in -je 'o -tion" 'nynok jru' 'a 'nyu 'cu ε, -me ua' -sun cen kwla -meo"- "kpei -tie".

<sup>10</sup> Nyu juo ua' didœe' nunynu, u -gban "nynumu", u nu nyiu-, u woo Kea 'a -jei" naauv bu i, u po wee nyu sun o, u nu di 'dœe 'a "kwli -wee'.

<sup>11</sup> 'Kaa 'nynokpae' -toe -ua kuan 'mea a, -in -bo uupu 'a 'nyu 'cuε 'bo -tion" nynokpae' 'a -toin", de-nue' -bo uu nuε "i uu 'je uua' pœe 'a "dbu nu 'su ε, uua -pon jra "tia 'a -ko i ke'wle 'su uu "taie Klisi 'a -ti' 'i.

<sup>12</sup> -Bo ε nu kan' 'su ε, wlu uu cean -tie" tein" 'de Sesi 'a -ti' 'un ε, uu 'bo ε o 'su uu kpuun ε uua' -ce" 'pœe.

<sup>13</sup> 'Bo -me 'de, -bo uu se nuudbo 'ble 'su ε, uu -tee -gbein" woi pleea' -pun". Ε se -me 'ε 'su nu-, 'kaa uua wluε -soo -wee uua po nyu 'a -ti' won

'un -pluu -pluu. 'Kamɔ ʊpʊ a nu, -wɛɛ di -i sea 'e nyʊ 'wɔn ji ka ni ɛ, 'de ʊba 'tmʊ ɪ.

<sup>14</sup> ɛmɛ -ti 'un niɛ "i -tion" nynɔkpae' -tɔɛ 'je jra dee "ti, -wɛɛ ʊʊ 'je "nynuu- 'wɔb, 'de ʊʊ 'je ʊba' -gbu" 'a -ti' -tu". -Bo ɛ ni kan' a, -mɛ -aa tʊnyʊ se ɛ 'bɛɛ- ʊʊ 'je -a -kɔ -pʊn" 'je, -wɛɛ ʊʊ 'je -a wlu saɪn -pee 'tmʊʊ-.

<sup>15</sup> Dɛɛ-ti 'ma 'da kan' a, ɛmɛ -ni -tion" 'nyɔɔ dee jru' "tai Sesi 'a -ti' "i -wɛ- 'de-, -wɛɛ ʊʊ bla 'o Satan 'de.

<sup>16</sup> 'Kaa 'nynɔkpao' -ʊ -jea Sesi 'a -ti' tɔ' 'un, -bo -tion" nynɔkpae' ni 'e ʊa' 'wɔbʊʊn "klu ɛ, -mɛ ʊmʊ -je ʊpʊʊ sʊn o po. ʊ 'bo ʊpʊʊ "i "taiɛ 'bo Kea -gbu "jru, -bo ɛ ni kan' a, -mɛ Kea -gbu 'bɛɛɛ' ɛ 'je -tion" nynɔkpae' -ʊʊ sea nyɔ 'ble sʊn o po.

### *Kea -gbu 'a nyʊsoa*

<sup>17</sup> Nyʊ -ʊʊ -tea' Kea -gbu "jru kpɔ' i -wɛɛ -ʊʊa poɛ -je o ka -cɔɔn' ka a, nyʊ 'e ʊpʊʊ 'a ni' -te' -o, -wɛɛ dɛ -ɛ -ke ʊʊ -kɔɔa "jrii ɛ, nyʊ 'e ɛ ʊʊ "nyɪ, 'de ɛ 'je ʊpʊʊ isiie-. Nyʊ -a -tmʊa Kea 'a wlu -wɛɛ -ʊʊa tɔɔ ɛ nyʊ 'de ʊba' 'kpi -wee' "klein 'un ɛ, ʊpʊʊ nyʊ 'je kan' nu mɔ -gblein'.

<sup>18</sup> 'Kaa wlu -ɛ -crɪa' 'de Kea 'sbɛ 'di ɛ, kɛ 'da ka, ɛ 'naa :

Bli' -ɛɛ sʊʊan -ma ko ɛ, -un -bo ɛ "wɔɪn kpʊn ɛ.

-Wɛɛ ɛ 'da ka ke'wɛɛ :

Dɛ -ɛ -ke dʊnʊvi -kɔɔa' "i ɛ, ɛmɛ ɔ 'e 'je.

<sup>19</sup> Timote, -bo nyɔ niɛ "i ɔ 'je Kea -gbu 'a nyʊsoa due' -ti' "kpei -tuu" ɛ, -un -bo ɛ 'wɔɔɛn-, -bo ɛ se 'e nyʊ 'sɔɔn ke taan 'wɔn ji ɛ.

<sup>20</sup> -Bo nyɔ ni 'e ʊpʊʊ "klu -wɛɛ ɔ nu dɛsaʊn ɛ, -mɛ -un -cɛ' ɔ "bli 'bo nyʊ -kwea -wɛɛ faʊn 'je nyʊ -jʊ -sia 'o nu -ke.

21 ΔΕ -ΕΞ -CΙΕ 'ma cria 'de -υΝ -pee -ta, ε ΝΙ 'bo Kea ke Sesi Klisi ke Kea 'a "soa-wi" ε -teea kpoi" "juoi -ο : -ιΝ -je ια' wlu tu wον. -Bo -ma sea kan' ΝΥ Ε, -ιΝ ΝΥΕ 'de "isrea' 'υΝ, -ιΝ -bo ΝΥΒ 'mii 'craa.

22 -ΙΝ -bo "kpei cruε 'su -ιΝ -bo ΝΥC kwa "jru -tee, -wεε -ιΝ -bo C dbo kwa -tee, 'de ΝΥΒ jrv' 'a dισαιΝ υΒ ΝΥΑ ΙΑ' -kao je -υΝ 'υΝ -craa-. Ka -ma -tu" a -ma -ce" 'ε -ti' -ιΝ -tu" kan' -ma -ce" 'ε -ti', -wεε -ιΝ -je 'pepe ΝΙ-.

23 Ka -maa' 'wlvα 'blvC -mC kaan 'ja a, -mε -ιΝ -bo "ni 'a 'su 'naa, 'de -ma -kuo" -ε sea nma" ka ΝΙ 'a -ti' 'υΝ Ε, -ιΝ -na nmC mι"mι" -ke.

24 ΝΥΒ jrv' 'a dισαιΝ υΒ ΝΥΑ ΝC" -ti ΝΥΒ 'ji juo ε, -mε ι ποε "jri "kpaε' sese, 'de ΝΥΒ jrv' 'a dισαιΝ pa 'kwla, ΝC" -ti ΝΥΒ 'ji juo ε, -mε ΝC" -si'.

25 'KamC kpln 'dce ΝΥΑ' foo" 'su ΝΙ -ke, -bo ΝΥΒ jrv' ΝΥ Ι Ε, ΙΑ ποε "jri "kpaε' -wεε ΝΥΒ Α juι, 'de -bo 'jrv ΝΥ Ι Ε, υΒ ΝΥΙ' wC-, 'kaa ι se ε 'bεε- ι 'je 'kwla pa.

## 6

### *ΚυCηρυ- -te' υυα' 'blevN 'a ni'*

1 ΝΥΒ "klein ΝΥΒ 'blea kvCηN 'υΝ Ε, υΒ 'je υυα' 'blevN-wi" δε 'υΝ, υΒ -te' υυρυ 'a ni', -wεε ΝΥC jrv' je Kea 'a 'nynι ke εε' wlu -aa tCca ΝΥΒ dooa-.

2 'De kvCηρυ- -jυ -υυα 'blevN a naa Kea 'a -jei" ε, υΒ -te' υυρυ 'a ni'. ΔΕ υυα' 'blevN ΝΙΑ υυρυ 'a de'di -wi" 'de Sesi 'υΝ Ε, Ε 'bo Ε ΝΥΕ -wεε υΒ 'bo υυα' wCηN 'je -ti 'bCε. ΥΒ 'bo υυα' dbo 'plv 'υΝ ΝΥΒΕ, 'kaa -je υυα' 'blevN -wi" -mυ ΝΙΑ Kea 'a -jei" naavN -wεε Kea kma υυρυ 'a -ti', 'de υυα ΝΥΑ ΒΑ 'dce "jrii ε, εmε -ti υΒ 'je υυρυ "juoi ΝΥΒ 'de υυα' 'kpi -wee' "klein 'υΝ.

*Nyɔ -a tɔɔa nyɔ sɪ-tɪ*

Dɪ -ɪn -jea nyɔ tɔɔ-, -wɛɛ -ɪa -cɪɛ -ɪn -jea cri 'de  
ʊʊ -pee, ɪmɪ -nao.

<sup>3</sup> -Bo nyɔ ɔ sea nyɔ dɪ jɪɪ' tɔɔ- 'bo -mɛ 'de -wɛɛ ɔ  
se ɛ "i nɪ ɔ 'je -aa Tʊ"bo Sesi Klisi 'a wlu -ɪ -nɪa tɔ'  
-tɪ doin" o po, 'de ɔɔ' tɔɔ nyɔ Kea 'a -jei" naasɔn-  
-cɛɛn' ɛ,

<sup>4</sup> -mɛ -cɛi" 'bɛɛa' -ji" 'de ɔ 'ɔn, ɔ se dɛ jɪɪ' juo-  
Ba o -tooa' o, dɪ -ɪ sea -tɪ' kɔn 'ɔ 'tɪmɔa' o, ɪmɪ -ɪa  
"dia ɔɔ 'je. 'Bo wlu -nɪa 'mɔa- "kpei 'bomɔ nyɔ  
-ɔɔa poa ɔɔ' wlu doin" o a tba -wɛɛ ɔɔa nɔ ba  
-kwɛn o, 'de ɔɔa' 'sɔ a dooa ba 'a 'nyɪnɪ 'de ɔɔa  
naa ba tɔ' saɪn "kpei-.

<sup>5</sup> Nyɔ -ɔɔa tɔ' nyɪnia "jɪi -wɛɛ -ɔɔ sea tɔ' -tɪ juo  
ɛ, ba o -tooa' -ɪ sea ʊʊ 'ble ɛ, ɪa' 'sɔ ɔɔa -pɔn i.  
-Bo ɔɔmɔ a sea 'je ɛ, ʊʊ 'na -mɛ Kea 'a -jei" naa'  
-mɛ "wliiɛ- i -pɔnde -o.

<sup>6</sup> -Bo dɛ -ɪn blea ɛ 'bɛɛ -ɔn jɪɪ 'de i ɛ, mɛ Kea 'a  
-jei" naa' nɪɛ "wliiɛ- 'blea' 'a "nɪ 'a "jɪɪ -o -cɛɛn.

<sup>7</sup> -Ta -aa -wɔa' -a se dɛ jɪɪ' 'nɔ 'bɔa- "kpei ja.  
-Bo -aa sea 'nɔ 'kɪmɔ "kpei 'wɔ -ke ɛ, -a -ke dɛ jɪɪ'  
se mui.

<sup>8</sup> -Bo -aa sea dɛ 'je -aa sea di, -wɛɛ -aa sea dɛ  
'je -aa sea 'ɔnpaa, -mɛ dɛ -nao.

<sup>9</sup> 'Kaa nyɔ -jɔ -ɔɔa -pɔn "wliiɛ- 'blea 'a 'sɔ i, ɔɔa'  
nyɔ tu ɛ, ɔɔa' -kwɛ dɛsaɪn nɔ -tɪ, dɛ-nɔɛ' "wliiɛ-  
ɛ pooa ɔɔpɔ pɛɛ "i, ɛmɛ -nɔɛ' -wɛɛ ɔɔa' 'tɔn nɔdɪ  
'ble ɔɔpɔ kɔɔn 'ɔn. 'De "wliiɛ 'ɛ -tɪ' 'ɔn ɛ, ɔɔa nɔɛ  
kɛɛn' dɪ -tuu"-tuu -cɪɛi" i. ɪa' dɪ tu mɪ -a mɛɛ  
nɔa' -wɛɛ ɔɔa' 'kɪmɔ 'je i sɔn-, 'de ʊʊ 'je "ma,

<sup>10</sup> dɛ-nɔɛ' 'wei 'a 'tɔn a poɛ dɪsaɪn -tuu"-tuu 'a  
'sɪn 'de nyɔɔ 'ɔn. Nyɔ jɪɪ' ɛɛ' dɛ tu nɪa 'e pɛɛ o

-wεε ε -sia' -jei" ε, υυ 'bo Sesi 'a -ti' o, υυα' -ce" 'kpa -nυε' -wεε υυ 'kpa "nmianyυ-.

*Ποο α -tυε" Timote 'sni*

<sup>11</sup> 'Kaa -mω Timote, -ιn -nιε Kea 'a nyω -o, -ιn -tεεn dι -nιa 'mυa- kιn. -In -pωn "isrea' i, -ιn -si' Kea o, -ιn -te' ε -kwlι". -In -kma nyυ 'a -ti', -ιn -βεε' pρε "wωin, -ιn -nι kupeeε' nyω.

<sup>12</sup> -In -fωn' tυ ka -cωn' ka 'de Kea -kwlι" -tea' 'υn. -In -kpυυn 'kmυnιa' -sea' -kwe -ta 'ble sιn 'sωn, εμε -εε 'daa' Kea 'da -υn, -wεε -εε -ti' 'υn -ιn cen wlu -tie" 'dωe 'υn 'bo nyυ -tuu"-tuu "juoi.

<sup>13</sup> Timote, wlu 'ma 'tmυa -υn -ta, ε nι 'bo Kea ke Sesi Klistι "juoi -o. Kea -ne, dι -wee' "klein 'a 'kmυnιa' nιe 'de ε 'kwa. 'De Sesi Klistι -mω ε, ω se tω' -ti 'tmυa' plee 'de -gbυa'na Ponsι Pilatι -pee.

<sup>14</sup> -In -je εε' wlu tu wωn -ιn -tu" εε' -ti' -wεε -ιn je -kω -pυn" nι-. Nyω 'bo -υn "bli -ceε mamaυ 'sυ -aa Tυ"bo Sesi Klistι 'je de ji.

<sup>15</sup> Nω" -ε 'di Sesi 'jea ji ε, 'diwωnmω Kea με -tu" εε' nω" tu -wεε -ε -je ω 'kwla -sa. Kea με -nι 'beω-wi" 'a 'Beω, εμε -nι tυ"bo -wi" 'a Tυ"bo.

<sup>16</sup> εε' 'sυ -se' 'me-ta 'ble. ε "tiε 'e -sωn' 'υn, εε' -sωn' tu ε, nyω se ε 'βεε- ω 'je 'e ε -pυn" 'kpa. Nyω jρω' se ε "jriε- 'jee- due', 'de nyω se ε 'βεε- ω 'je ε "jriε- 'jee-. εμε -ble 'beoδε ke 'nynι 'wba' ke "ikmaa' jeejee. 'Kamω ε 'je nι.

*"Wliεjeυn 'a fen' -saawlu*

<sup>17</sup> Nyυ -blea "wliε- 'nω 'kmυ "kpei ε, -ιn -tmυυ' υυ -pυ "wliε- se -kwlι" -te' ka nι-. Υυ 'bo υυα' -cei" 'beeε, υυ 'bo "wliε- tω' "itbaa, 'kaa υυ -te' Kea -kwlι" ka-, δε-nυε' Kea με ε -nyι" nyυ dι -wee' "klein, -wεε ι 'je nyυ 'a 'mυa- 'ble.

18 -In -tmυυ' υυρυ -wεε υυ 'je dı 'dœ nυa 'a jeυn nı-. Uυ -sa dε kwai, dı υυ 'blea υυ ke nyυ -gblı' 'υn.

19 -Bo υυa sea kan' nυ ε, Kea a μυε υυρυ "diwan poa' 'de nya, -mε υυa 'kıen υυa' "wlıie- "jrui 'de jaυn 'di, -mε υυ tba -ta -cœn' tɔ' -wεε υυ 'je 'kmυnıa' sea' -kwε -ta 'ble sın 'sœn kpyυn-.

20 Timote 'ma "ju, dε Kea -tea' -υn kwa a, -ın -tu" εε' -tı' ka -cœn' ka. -In -ke nyυ -υυa -tooa' ba o -seea' i. Wlu υυa 'tmυa ı se 'de 'ble, ı se ε 'bεε- ı 'je nyυ 'a Kea -kwlı" -tea' 'dœ "jrıı nυ.

21 Uυa 'daa- ba o -tooa' -mε dε "ı jua', 'kaa ε se dε "ı jua' -cœn' nı-. Emε nyυ jrυ' bla 'o 'de, -wεε υυ -sa Kea tɔ' "ı.

Kea po nyυ -υυ -ke -ın -tea ı "diwan !

**DBΞEΔE DEE-**

**Wè Northern: DBΞEΔE DEE- New Testament+**

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Wè Northern)

Contributor: WBT Central Zone

All rights reserved.

2020-12-01

---

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

420bcc8e-229d-5a3a-91bf-a91cc86b40db